

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un pic garson: prima dată 10
bani, a doua dată 12 bani, a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Azât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oras și comitat...

Scrierile retracate nu se primesc.

Naționalitățile în fața alegerilor.

Deși era de prevăzut că se vor face alegeri înainte de expirarea mandatelor celor aleși sub Széll, totuși, în ce privește pregătirile, naționalitățile o să fie surprinse. Propaganda ziaristică ce s'a făcut n'a avut efectul dorit.

După-cum n'am fost adică destul de bine organizați pentru a impune cu politica de pasivitate, căci în ciuda hotăririlor conferențelor naționale poporul tot s'a dus la vot, așa și cu activitatea: lipsa de organizare face ca alegerile să ne surprindă.

Și nu e vorba aci de Români numai, ci și de Sârbi și Slovaci. Cât privește pe Sași, am putea să învățăm — în privința organizării lor — multe dela ei. În văzurăm și mai zilele trecute protestând unanim în toate părțile contra proiectului lui Berzeviczy. Sunt de două-zeci de ori mai puțini ca noi, Români, și totuși au adunat la întruniri mai mulți alegători...

Slovacii însă nu se mișcă de loc.

Cât îi privește pe Sârbi, întocmai ca și noi, nu-s toți d'o părere: unii, liberalii dela «Branik», propagă activitatea, alții, radicalii, din jurul ziarului «Zastava», nu s'au hotărât încă, ci deocamdată dau sfatul ca alegătorii sârbi să nu ajute nici un partid.

Nu s'a pornit încă, prin urmare, un curent mare care să ia cu sine pe toți bunii luptători, ci, desigur, mai ales chestii cari n'au a face cu principiile, determină ori mai bine: provoacă stări nu tocmai favorabile inaugurării unei noi ere de politică națională.

Dorința de luptă există pretutindeni, e adevărat. Comitetul naționalităților ales la 1895 nu s'a mai întrunit însă...

Nu vedem și nu auzim însă mult nici despre comitetul național, care a fost întreg și recunoscut la 1 Martie 1903 în Cluj...

În comitate — lupte pe întâmplare. Ici colo energie mai înveselitoare, în cele mai multe părți însă parcă s'a așezat o nepăsare peste suflete.

Pesimiștii nu suntem. Am lipsi însă datoriei de ziaristi, dacă n'am recunoaște și n'am face diagnosa răului.

Nu însă pentru a descuragia, ci mai ales pentru a îndemna la stăruitoare luptă și organizare.

Românii aleși la 1895 în comitetul executiv al naționalităților au datorința să inițieze convocarea comitetului. Să se pună la cale o acțiune comună. Comitetul național e dator, dar *imperios!* — să ia poziție, să se adreseze poporului...

Altfel se va începe ici luptă mai organizată, dincolo mai desordonată, nu va fi unitate în procedură, și, peste tot, se poate produce impresia că nu sunt destul de pregătiți pentru a inaugura o eră de viață politică mai demnă.

Tratatul comercial germano-austro-ungar.

Din Berlin se telegrafează: «Nord. Allg. Ztg.» scrie următoarele: Ambasadorul austro-ungar la Berlin Szögyény-Marich László împreună cu mandatarii austro-ungari exmiși în afacerea încheierii convenției cu Germania Mercuri după amiază au conferat cu secretarul de stat al ministerului de externe german. La o altă conferență, care a durat 5 ore, au luat parte și secretarul de stat contele Požadovski și baronul Richthofen. Vineri s'a ținut o a treia conferență. Seara deputațiunile s'au reîntors la Viena și Budapesta, întrerupând negocierile din cauza sărbătorilor Crăciunului.

Din Berlin se mai anunță: cele petrecute în conferențele exmișilor austro-ungari și germani sunt ținute în secret, ear cercurile oficiale declară, că în stadiul acesta al afacerii nu se poate divulga încă nimic, dar se pare, că negocierile urmează cu succes. Delegații austro-ungari Sâmbătă după amiază s-au reîntors la Viena respective Budapesta pe sărbătorile Crăciunului.

Khuen-Héderváry în Viena. Ziarele vieneze de ieri dimineață au adus vestea, că ministrul a latere contele Khuen-Héderváry eri seara a sosit dela Rátót la Viena. Biroul telegrafic maghiar este informat, că vestea în forma aceasta nu este adevărată. Fapt e, că contele Héderváry a sosit eri seara la Viena, dar nu dela Rátót, ci dela Abbazia, unde petrecuse timp de 24 ore la o rudă a sa, pe care o cercetase.

Presa maghiară locală publică de câte-va zile tot felul de știri tendențioase privitoare la atitudinea pe care vor avea Românii aradani la alegeri. Credem, că fără a mai desminți aceste știri, cititorii nostri li-au știut reduce la adevărata lor valoare. Atitudinea în viitor a Românilor din comitatul Aradului e indicată prin trecutul lor. Ear cât privește partea personală a lucrurilor: candidările, — d'asemeni nu s'a hotărât încă nimic.

Tot așa, numai printr'o neiertată indiscreție a putut s'ajungă a se publica în «Aradi Közlöny» de Crăciun părți dintr'un proiect de program, proiect despre care știm că s'a făcut, dar n'a fost încă nici debătut, nici primit în cercurile competente române.

Pacea. Deși Tisza n'a primit proiectul de împăcare făurit de contele Andrássy, ear în cele mai multe părți ale țării au început preparativele electorale, cu toate aceste se vorbește și de pace. Ar mai lăsa și opoziția și poate ar mai da ceva și guvernul. Vorba e să poată scăpa de alegeri grele mai ales în vreme de iarnă, și cu deosebire — costisitoare.

Nouii disidenți. Cei mai proaspeți disidenți, cari s'au săturat de oala cu carne sunt următorii: contele Károlyi Imre, proprietarul Csérny Károly, Dobocsky Ignác și Blaskovits Sándor, foști deputați dietali.

Să muncim.

Ajungând omul în societate și începând să-și făurească singur viitorul, la cel dintâi pas i-se strigă la ureche vorba: afirmă-te! Și oare cine n'ar vrea ca să se afirme în societate? care n'ar vrea să fie cel dintâi, cel mai laudat, și cel mai învățat. Sigur, că unul fiește-care ar voi ca el se fie cu un cap mai mare ca vecinul său și cu un pas mai înainte ca prietinel său? Și pentru ajungerea acestui scop oamenii se folosesc de fel și fel de căi și mijloace. Sunt însă două căi pe care merg cel mai mulți: una e protecția, ear a doua e munca cinstită; prima e mai ușoară și mai netedă, ear a doua e mai grea și mai spinoasă. Și fiind-că instinctul de înaintare e înăscut în fiecare om, vedem zilnic oamenii înbulzindu-se pe câte una din acestea căi. Depinde dela firea omului, că ce cale își alege ca să se afirme în societate.

Mulți vor zice, că bucuros ar alege calea a doua, calea muncii cinștite, însă ori că puterile le lipsesc, ori că împrejurările i-au forțat se meargă pe altă cale. Aceste aserțiuni sunt pe cât de neadevărate pe atât de nesincere; pentru-că nu cantitatea cunoștințelor face pe om folositor societății, ci dexteritatea de a ști folosi puținele cunoștințe ce le poșede spre un bine comun și un scop nobil. Nu acela e mai folositor, mai accesibil societății, care are diplome superioare și nu va ști validita cunoștințele sale, ci acela care le va ști validita în folosul societății, întru ridicarea nimbului aceleia în general și spre folosul său în special. Trecutul ne arată foarte evident, că oameni cu puține cunoștințe la început, au ajuns la un renume devenind celebri numai prin o muncă intensivă și voință de fer. Începutul numai e greu, celelalte urmează de sine.

Trecând dela acestea, la conducătorii firești ai poporului, constatăm, că foarte mulți sunt cărora le place se fie puși în frunte, să fie laudați, însă fără ca el să fi trudit, să fi muncit barem ceva. Sunt însă mulți și de aceia cari încearcă să muncească, dar ne reușind una sau alta încercare, des-perează și nu mai au voe de a mai încerca odată, zicând, că societatea e ingrată — nu le știe aprecia munca lor, apoi că nu li-se respectează drepturile. Aceștia sunt oameni începători, cari nu știu că de-a gata nu se capătă nimic. *Drepturile se eluptă* și nu se capătă din grația nimăru.

Va zice cineva, că sunt frumoase aceste vorbe, dar greu de îndeplinit. Pentru-că fiind pretenziunile lumii atât de mari, și oamenii conduși de interese personale, vrând să-și elupte unele s'au altele drepturi, nu vor găsi soți de principii și astfel glasul lor se va perde în pustiu. La început așa se va părea, însă după o luptă mai intensivă vom sili pe acei dela cari voim să ne elup-

tăm drepturile, ca să fie mai atenți la aspirațiunile noastre. Trebuie ca să convingem lumea și eventual superioritatea că merităm să ni-se dea drepturi și suntem demni de o soartă mai bună. Și dacă noi nu putem să ajungem o poziție mai bună, cel puțin am netezit calea urmașilor nostri. Nouă ni-e dat ca să delăturăm pedicile din calea urmașilor nostri, și nu este pedică așa mare, care prin o muncă intensivă și sistematică să nu se poată delătura. Zilnic auzim pe mulți plângându-se contra multor neajunsuri. Îi vedem pe mulți învățători că întimpină greutăți în școală și afară de școală. Pe preoți, că au neplăceri cu parochienii. Și oare ce poate fi cauza? Oare lipsa de cunoștințe să fie cauza? Nu — răul zace în neinteresare.

Am eșit în societate cu diploma în buzunar, și fiind eu clasificat foarte bine, aștept ca să-mi și aducă venit mult, căci doară de aceea am învățat așa de bine, ca să pot trăi boarește. Lumea însă, nu să uită la diplomă, ci la capacitatea de a munci; ear fiindcă laudabilii din diplomă fără a munci mai departe nu aduc roadele așteptate, apoi nici rentele nu se vor prea îmbulzi. De aci apoi decepțiunea, neîncrederea în viitor și desperarea. *Omul se judecă azi după capacitate și dexteritatea de a ști fi folositor societății din care face parte.* Cu cât masa, societatea din care face parte respectivul, va fi în condițiuni, atât materiale cât și spirituale mai bune, cu atât și poziția fiecărui factor va fi mai ușoară. Existența noastră, a conducătorilor firești ai poporului. Își are baza și trăinicia în cultura și lumina lui. Cu cât va fi poporul mai deștept, cu atât va ști mai bine aprecia munca conducătorilor săi. Poporul trebuie să fie convins că școala susținută din sărăcia lui și mai mult sacrificiu ar merita. Să fi convins, că acolo e viața și moartea lui, să fie fanatic pe școala sa; — ca astfel cu bucurie să dea el ultimul denar pentru salvarea școlii și a cauzei în general.

Aceasta se poate ajunge cu înlesnire dacă vom nisui să muncim în această direcțiune. La toate ocaziunile să nisuiim a veni în atingere cu poporul, învățându-l și povățuindu-l la lucruri bune și folositoare, făcându-l accesibil pentru scopul nobil ce-l urmărim. Preotul cu crucea în mână, de pe amvon să apere cu puterea cuvântului interesele școlii, ale bisericii și ale neamului peste tot; ear învățătorul în școală cu armele științei să le deschidă mintea, ca să poată percepe celea profesate și auzite dela preot în biserică. Ajutându-se acești doi factori împrumutat unul pe altul, e imposibil ca lucrurile să nu meargă bine — și nu va mai plânge nime de nerecunoștința poporului.

De sine înțeles, că se recere o mare precauțiune și o abnegațiune oare care dela conducători. Va trebui ca faptele lor să fie în consonanță cu învățăturile lor, prin cari la dincontra mai mult se va strica cauzei de cât se va direge. Preoților și învățătorilor li-e dat ca să regenereze societatea, dela ei se așteaptă mai mult ca și dela orî care alt oficianț. De aceea li se impune o sfântă datorință de a să ridica deasupra lumii materiale, intereselor personali, când e vorba de a apăra și susține o cauză comună și ajungerea unui scop nobil. Se cere asta mai virtuos atunci când primei și călcând peste ei, dușmanul țintește la nimicirea unor drepturi cardinale ale poporului. — Deci va trebui

ca fiecare dascăl românesc să fie atât în școală cât și afară de școală un adevărat învățător. Și pentru ca să putem conduce naia ce ni-e încredințată, la limanul dorit, se cere atât dela preoți cât și dela învățători a nu considera postul său ca un mijloc de trat, ci ca o chemare sfântă, ținând cu scumpătate și tărie la acel post. Alunci cu drept cuvânt ne vom putea numi: *lumina lumii și sarea pământului.*

T. C.

„Fondul Dr. Iosif Hodoș“.

O scânteie nouă s'a aprins, o scânteie, care va deveni în curînd flacăra. Lumina, acum încă palidă, va crește și va fi o nouă făclie în viața noastră culturală, atât de mult atacată și înăbusită.

Inițiativa nobilă, ce s'a pornit la Brad, în acest centru luminos al falnicului Zarand, de a înființa un fond pentru ajutorarea profesorilor rom. din Brad la scrierea de cărți didactice și alte cărți și broșuri bune și instructive și la recrearea profesorilor bolnavi, merită deplina recunoștință a neamului românesc, dornic de a-și păstra limba dulce maternă, setos de cultură națională românească și iubitor de progres.

Precum „fondul Coresi“ dela gimnaziul mare român din B.șov a dat și va da încă îmbelșugate roade prin edarea de manuale bune pe seama tinerimei școlare prin ajutorarea profesorilor în excursiunile lor științifice spre îmbogățirea cunoștințelor folositoare și spre a ține pași cu noile descoperiri științifice, astfel sperăm că va fi cu timpul și „Fondul Dr. Iosif Hodoș“ un adevărat far luminător. Mic la început, va deveni cu timpul o făclie tare luminoasă, care-și va trimite razele sale într'un cerc cu periferie tot mai mare, gonind întunerecul și făcând să domnească lumina.

„Fondul Dr. Iosif Hodoș“ se înființează din sumă de 85 coroane 70 bani, la care directorul gimnazial, Dr. Pavel Opișă a contribuit cu 43 cor. 70 bani, profesorul Dr. Ioan Radu cu 12 cor. preotul Petru Rimbaș cu 10 cor. și învățătorul pensionat Alexandru Draia cu 20 cor.

Fondul din chestiune se va întrebuința în prima linie pentru a da ajutor profesorilor dela gimnaziul din Brad, cari vor tipări vre-un manual, vre-o carte bună pentru instrucțiune, vre-o scriere de valoare literară, vre-o prelegere publică ori dizertațiune, pe care corpul didactic o va afla vrednică de a fi publicată în anuarul gimnaziului din Brad.

Fondul din chestiune se va întrebuința în a doua linie și pentru a da ajutor profesorilor, cari vor face excursiuni științifice cu scopul de a înălța nivelul învățământului dela institutul din Brad, precum și pentru a se recrea. Cel împărțit cu atare ajutor, pentru excursiuni științifice ori sanitare, e îndatorat, ca după întoarcere să prezinte corpului didactic raport în scris despre excuziunea făcută și rezultatele ei. Ajutoarele le votează corpul didactic și se distribuie celui, căruia s'au votat, în ziua încheierii anului școlar de gestiune.

Fondul se sporește prin contribuiri de bună voe, prin donațiuni și legate prin 10% din taxele de examinare de ori ce fel (examen pentru privațiști, primire, emendare etc.) 30% din taxele pentru această, duplicate, tot felul de documente, pe cari directorul gimnazial le cedează fondului, 12 $\frac{1}{2}$ % din taxele de atestate cu cari contribuie toți profesorii și învățătorii dela institutul nostru gimnazial, tot venitul curat, ce rezultă dela anuare, din taxa din câte 1 cor. ce e îndatorat a solvi fiecare concetățean din Brad după fiecare student, pe care îl primește în quartir, din venitul curat, ce va rezultă dela balul ori petrecerea cu joc, ce va arangea corpul didactic în fiecare an la SS. Trei Ierarchi Vasile, Grigorie și Ioan, în Dumineca premergătoare, ori cea următoare, după cum se va staveri, din venitul concertului și producțiunii elevilor, ce se va arangia în fiecare an în ziua patronilor gimnaziului din Brad „SS. Constantin și Elena“, precum și din alte venituri menite spre acest scop.

Fondul se va inactiva îndată ce capitalul s'a urcat la 200 cor. Capitalul fundamental (de

200 cor.) e neatăcabil. Din venitele acestuia 20% se capitalizează, ear 80% se vor distribui ca ajutoare.

Ajutorul votat unui membru nu poate fi mai mic de 50 coroane, nici mai mare de 300 coroane.

Cei ce au înființat fondul, au avut intențiuni idealiste. Jerifa lor modestă adusă pe altarul culturii să fie un adevărat îndemn pentru toți Români de inimă, ca să contribuim cu toții la augmentarea acestui fond cu mențiuni atât de nobilă, pentru a gusta cât mai curînd roadele lui nutritoare de suflet. În Ianuar 1905 se va da la Brad o petrecere în favorul „Fondului Hodoș“. Sperăm, că toți Români cu dare de mână și însufleșiți de cultură românească se vor grăbi să cumpere bilete, pentru-ca astfel începutul făcut cu inimă curată să întâmpine meritata încurajare. Tot, ce veți da pentru „Fondul Hodoș“, pentru cultura română veți da.

(„Drapelul“).

Lupta în comitate.

Din congregațiunea comitatului Sibiiu. Miercuri, s'a întrunit congregațiunea comitatului Sibiiu. La ordinea zilei a fost o propunere a membrului municipal Dr. Karl Wolff, ca reprezentanța comitatului să se exprime în conflictul izbucnit între majoritate și opozițiunea unită a parlamentului, pentru majoritatea parlamentară.

Propunerea prezentată de dl Dr. K. Wolff în numele comisiunii permanente municipale, a fost următoarea:

„Deși congregațiunea comitatului Sibiiu declară în modul cel mai hotărît proiectul de lege pregătit de guvern cu privire la învățământul popular primar, fiind că acest proiect — dacă ar deveni lege — răstoarnă legile fundamentale, precum este legea cu privire la egala îndreptărire a naționalităților și legile cari țin de secole sus și tare dreptul de dispunere și autonomia școlară a bisericilor; mai departe, fiindcă acel proiect subminează pentru durată prin dispozițiunile sale de maghiarisare pacea internă a țării și sdruncină încrederea număroaselor pături din popor și dreptatea bărbaților conducători de stat, — reprezentanța comitatului Sibiiu se pune în conflict izbucnit între majoritatea și partidul opoziției ale parlamentului, pe partea majorității, și condamnă procedura partidelor opoziționale, cari prin obstrucțiunea lor, care mână patria spre prăpastie, au constrâns majoritatea parlamentului la o violare — scușabilă în urma apărării legitime — a regulamentului intern“.

Propunerea a fost primită cu majoritate de voturi. Membrii români au votat contra, prezentând o propunere, ca să se treacă la ordinea zilei peste această chestiune.

Din străinătate.

Mișcarea în Rusia. Știrile cele mai recente sosite din Rusia ne spun, că țarul ar fi refuzat să acorde poporului său o constituțiune.

Astfel precum e dată știrea aceasta nu poate fi exactă, nu din pricină că noi am fi convinși cum că țarul va acorda poporului său o constituțiune scrisă, ci din cauză că o asemenea cerere nici nu s'a putut adresa țarului.

În adevăr consultațiunea ce se face în întreaga Rusie, nu se poate să nu fie pornită de sus.

Aceasta, e evident, că nu exclude ca cei consultați să formuleze dezideratul ca țarul să acorde o constituțiune. Însă, cei ce-și dau bine seamă de marea deosebire ce există între principiul de guvernământ autocratic, unde totul emană dela suveran, dela țar, și principiul de guvernământ constituțional, unde totul emană dela națiune acei pot înțelege lesne, că a formula dezideratul acordării unei constituțiuni înseamnă a cere suveranului autocrat ca să se dezbrace de drepturile sale pe cari le are din mila lui Dumnezeu și să le dea poporului a cărui voință, prin jurământ se obligă a executa.

Așa ceva nu se poate, și oamenii liberali din Rusia cari doresc o constituțiune scrisă, nu se poate, ca să nu o știe și deci nu o constituție după pilda celor din Europa vestică au putut ei să ceară.

Dar există constituție și în Rusia. Oare Rusia nu are ea o constituție, adică legi fundamentale pe baza cărora e așezată temelia statului și pe care țarul o păzește?

E evident, că Rusia are legi fundamentale. E deci de admis, că respectând aceste legi pe cari o dezvoltare seculară a marelui imperiu a dat-o, oamenii liberali cumiști cari știu, că legile adevărate sunt acelea ce consacără raporturi născute din dezvoltarea poporului, au putut formula deziderate ca aceste raporturi să fie sancționate de țară.

A cere aceasta și a cere o constituție cu dreptul pentru popor de a legifera sunt două lucruri deosebite în teorie și în practică. În teorie fiindcă se restoarnă un principiu greu de răsturnat; schimbarea suveranității și trecerea ei de la țară la popor; în practică fiindcă se cere o imposibilitate.

O atare luptă ar fi deci fără folos. De aceea credem, că nici nu s'a formulat desideratul unei constituții, ei s'au formulat deziderate pentru lărgirea libertăților, pentru garanția libertății individuale, a întrunirilor, a cugetării, a presei.

Se prea poate ca să se fi cerut prea mult adică libertăți cari să fie pe hârtie și a căror necesitate prea puțin o simt. În acest caz țara și sfetnicii săi vor cumpani dezideratele și pe cât se vede le va da satisfacere.

Să ne așteptăm deci a vedea legi de garanție liberală în Rusia și nu o constituție ca cele din vestul Europei cari sunt frumoase în teorie, dar cari s'au dovedit urite în practică.

Caolicii Italiani și Vaticanul. În numărul său viitor „Civita catolică” va publica un important articol intitulat: Testamentul politic al lui Windshorst. Acest articol va rezuma programul centrului german insinuând că dânsul trebuie să devie acela al viitorului partid catolic parlamentar italian.

După „Giornale d'Italia”, papa, întreținându-se cu un înalt personaj eclesiastic, ar fi declarat că n'a venit încă momentul pentru reprezentanții partidului catolic de a se duce la Quirinal.

De altfel Papa are cele mai vii sentimente de simpatie față de rege. Marchizul Cornaggia, noul deputat al Milanului, a cerut papei o audiență care i-a fost refuzată.

Papa a voit să arate ast-fel neutralitatea sa față de diferitele grupuri clericale italiene și să evite în același timp de a furniza noi arme ziarurilor socialiste, cari vorbesc de o apropiată împăcare între papalitate și Italia.

Plecarea lui Robert Hart. Ziarul „Manchester Guardian” spune că sir Robert Hart dorește să părăsească Pekinul și direcția generală a vămilor chineze pentru a reveni la Londra. Sir Robert Hart scrie amicilor săi că are 70 de ani, că n'a mai venit în Europa, dela 1879 și n'a eșit eșit nici odată din Pekin de atunci, de cât numai de a se duce să facă câte o baie la Tientsin.

Dacă plecarea lui sir Robert Hart se adevărește, aceasta ar fi un mare eveniment pentru politica chineză.

Războiul ruso-japonez.

Dela Port-Arthur.

Londra, 22 Dec. Lui „Daily Telegraph” îi se telegrafează din Tși-fu cu datul dela 25 c. următoarele: Vaporul *Lady Mitchell* cu pavilion englez și cu echipament svedez a sosit pe vreme viforoasă la Port-Arthur, unde a dus muniții. — Se zice că Japonezii au fost nevoiți să cedeze fortul *Itșesan* Rușilor, din cauza că focul din toate părțile și minele suterane au pricinuit multe stricăciuni în rândurile lor. De asemenea se vestește, că generalul Nogi cere 60.000 soldați ca întărire. Dela Nord sosesc trupe, și mulți coreeni se înrolează în armata japoneză.

Planul de război al Rușilor.

Colonia, 22 Dec. Un corespondent al lui „Kölnische Zeitung” a avut o convorbire cu un barbat de stat rusesc de influență, care a declarat, că *problema flotei Baltice* nu este despresurarea Port-Arthurului, ci ea are mai mult de scop să ajungă la Vladivostok, de unde ar avea să ia în *Mal ofensiva* de odată cu escadra a

treia, care va sosi atunci în apele Extremului Orient.

Pericolul cel mai mare pentru escadra Baltice este, că *eventual vasele de transport cu cărbuni*, cari sunt trimise înainte, vor putea fi prinse de către vasele de război japoneze. De odată cu acțiunea escadrei rusești și Kuropatkin va lua ofensiva. Cercurile conducătoare rusești sunt de părerea, că oricât de mari jertfe va costa, dar actuala campanie nu se va putea termina decât cu sugrumarea totală a Japoniei.

Comandele Rusiei.

Roma, 22 Dec. Guvernul imperial rusesc a exmis o comisiune la fabricile de vapoare italiene, ceea-ce dovedește, că Rusia are de cuget să reorganizeze marina. Ministrul de război rus a decis cumpărarea a 30 vase mari, parte încrucisătoare, parte cuirasate, și a 200 torpiloare. Aceste vor fi în partea cea mai mare fabricate în fabricile italiene, ceea-ce nu va însemna violarea neutralității deoarece aceste vase vor fi gata abia după terminarea războiului.

Juriul internațional în afacerea incidentului dela Hull.

Paris, 22 Dec. Comisiunea internațională exmisă în afacerea întâmplării dela Hull și-a amânat ședința de ieri pe azi după amiază din cauza întârzierii delegatului american. Admiratul rus Kaznakov se așteaptă la mari dificultăți, prin urmare voește să câștige de sfetnic în afacerea aceasta pe marele iuriconsult francez *Romasseau* care este o celebritate în dreptul internațional. În privința asta voește să obțină și invoirea comisiunii. Probabil ca în urma asta și reprezentantul guvernului englez să vină tot cu o asemenea dorință, și astfel este posibil ca comisiunea să decreteze ex offio lipsa încă a doi apărători.

Japonezii în Coreea.

New-York, 24 Decembre „New-York Herald” vestește din Seul cu datul de 19 c. următoarele: Garnizoana japoneză a fost considerabil redusă. *Trupele au plecat spre Nord.* Gura riului *Yalu* și portul dela *Tșinamip-ho* a înghețat. Japonezii voiesc să construiască linie ferată, care ar duce peste gheață și ar stabili o legătură directă cu insulele vecine, ca în felul acesta să poată transporta în dragă voie muniții pe seama armatei din Mandciuria.

Londra, 24 Dec. Lui „Daily Telegraph” i-se anunță din Seul cu datul de ieri: În partea dela Nord a Coreei se dau lupte sângeroase între Ruși și Japonezi. *Japonezii sunt biruiți.* Colonelul-comandant al trupelor ruse operatoare din nordul Coreei a fost în urma curagiului său promovat la rangul de general. Cartierul general al comandei japoneze este în legătură cu palatul împăratului Coreean.

Acțiunea Rușilor la Gensan.

Din Gensan i-se depeșează lui *New-York-Herald* următoarele: Ingineri militari japonezi lucră deja de săptămâni la repararea întăriturilor de pe malul ostic al Coreei. Mai ales fac progres lucrările în jur de Gensan, unde un număr mare de Kuli a fost angaja la diferitele zidiri de apărare. Se afirmă cu toată pozitivitatea, că Japonezii au înțeles planul de acțiune al Rușilor, că adică: *aceștia ar fi avut de cuget să îndrepteze dela Vladivostoc un atac în contra Gensanului așa fel că de-odată cu operația escadrei Baltice să ia ofensiva și Kuropatkin în*

Mandciuria. Scopul Rușilor adevărat după părerea Japonezilor era, că dacă planul reușește, atunci ei (Ruși) transpuneau baza operațiilor lor aici. Garnizoanele japoneze din Gensan primesc în continuu trupe de întărire, care debarcă mai ales la Tși-namp-ho.

A treia flotă rusă din Baltica.

Bruxela 24 Dec. (Depeșă privată). Guvernul rus din Petersburg a invitat pe cunoscutul agent de vapoare Eduard Sheeven din Antwerpen să meargă la Petersburg, pentru a se înțelege cu dânsul în privința angajării mai multor vase de transport, cari ar avea să însoțească flota a treia rusă până în Extremul Orient.

Flota a treia este acum arangiată la Liebau sub supraveghierea admiratului Birilev. *Grosul acestei flote va pleca pe la mijlocul lunii lui Ianuarie în Extremul Orient.*

Mobilizări în Rusia.

Paris 24 Dec. Se confirmă știrea dată de raportorul din Petersburg al lui *Matin*, că guvernul rus va chema sub drapel 300.000 feciori, însă această armată va rămânea deocamdată în Rusia.

Din Mandciuria.

Londra 24 Dec. Agenției Reuter i-se anunță din Mukden: Azi Ruși au reușit să transpoarte spre Sud mai multe tanuri de asediu, deși Japonezii au tras asupra lor un foc destul de violent. Adversarul de tot a tras ca la 100 de granate, cari n'au cauzat nici o stricăciune. 11 inși au fost răniți

NOUȚĂȚI.

ARAĐ, 26 Decembre 1904.

— **Regele Italiei și împăratul Abesinie.** Ziarul italian „*Italia Militare*” scrie în ultimul său număr, că împăratul Menelik va dăruii regelui Italiei de Anul nou două cai admirabil de frumoși. Regele Emanuel III din a sa parte va da împăratului un automobil de toată frumusețea.

— **Testamentul lui Franklin.** La Boston (Statele-Unite) se va realiza în curând un legat cu adevărat interesant al lui Benjamin Franklin, cunoscutul filosof și barbat de stat, și inventatorul paratrăznetului.

La moartea sa, Franklin lăsase modesta sumă de 1000 dolari (5000 franci) orașului său natal Boston pentru înființarea unei mari școli industriale, la 100 ani după moartea sa.

Fiind seamă de grămădirea dobânzilor, el socotise că cele 5000 mii franci vor da un total de 1 milion. Bani, fiind însă bine plasați, au dat 1 milion și 350 mii de franci, iar miliardarul Andrew Carnegie, dorind ca planul lui Franklin să fie realizat în condițiile cele mai bune, a vestit că îndoeste suma, ridicând-o astfel la 2 milioane 700 mii de franci, cu cari se va putea face cea mai mare școală industrială din lume.

— **Noul vapor,** comandat de serviciul maritim român la șantierul Loire din Saint Nazaire (Francia), este aproape de a fi sfârșit. El va purta numele „România”.

Noul vapor, care este cu mult mai mare și mai elegant ca vaporul „Regele Carol”, va fi lansat în cursul lunii Februarie; el va fi destinat a face de-ocamdată cursele între Constanța—Smirna.

Di colonel Coandă, directorul serviciului maritim român, a vizitat șantierul unde se construiește noul vas maritim român, cu ocazia voiajului său în străinătate.

— **Bustul lui Ionnescu-Gion.** Un comitet compus din colegi și admiratori ai lui G. I. Ionnescu-Gion, au adresat un apel către public, lansând și liste de subscripție pentru ridicarea unui bust în București.

Comitetul este compus din d-nii: A. Colorian, V. Gr. Borgovanu, Th. D. Speranția, Ilie Bărbulescu, Ionnescu Valbudea, C. Șonțu,

V. Maniu, N. Cosăcescu, Gh. N. Costescu, G. Stoinescu, G. Antonescu, Fl. Dumitrescu, Ștefan Negulescu și N. Saxu.

Ziarul Conservatorului a deschis o listă de subscripție, rugând pe ori-ce persoană care ar binevoi să subscrie, să adreseze orice sume pe adresa administrației ziarului pentru bustul lui Gion.

Numele persoanelor donatoare se vor publica în ziar.

— **Necrolog.** Se anunță moartea lui Ioan Sudeșian, preot. orth. rom. în Coștei și asesor al scaunului protopresbiterial din Făget. El și-a dat nobilul suflet în mâinile atotputernicului Creator, Vineri 2/16 Decembrie a. e. la orele 2 p. m. în etate de 65 ani, și în al 35 an preoției sale.

Inmormântarea a fost Lună în 6/19 Decembrie ziua S. Nicolae la orele 9 a. m. celebrându-se o s. liturghie mai întâi, după aceea progredbania conform usului s. noastre bisericii.

Coștei, în 3/16 Decembrie 1904.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Mare catastrofă pe linia ferată.** În urma ceței dese, în 23 Decembrie seara la orele 11 și 10 minute aproape de Paris s'a întâmplat o ciocnire de tren. Trenul accelerat care venea din Boulogne, cu toate că semnele indicau că linia e închisă, s'a ciocnit de trenul accelerat din Lille. Ultimul vagon al trenului accelerat din Lille s'a zdrobit de tot. S'a produs o panică mare. 5 au murit, și 15 au fost răniți. Pasagerii cari au fost mai ușor răniți au dat primul ajutor victimelor și au scos de sub ruine vr'o 15 inși despre cari nu s'a putut afla încă cine sunt. Se zice că ar mai fi și alte victime sub ruine, dar din cauza ceței dese nu se poate continua cercetarea cu succes. Afară de cei 15 grav răniți sunt o mulțime cu mici contuziuni.

— **Comisariu guvernial pentru școalele medii gr. or. de sub jurisdicțiunea consistorului arhidieceșan** (gimnaziul superior din Brașov, gimnaziul superior din Brașov, gimnaziul inferior din Brad și școala reală inferioară din Brașov) e numit pentru anul curent dl Kuncz Elek directorul districtual din Cluj pentru școale medii.

— **În loc de constituție doue ukazuri!** Din Petersburg se anunță: Țarul a respins propozițiile congresului zemstvoorilor. Răspunsul îl va da într'un ukaz țarul în care va declara, că în privința revizuirii constituției numai dînsul poate fi chemat și competent, ear de această chestie acum nu voește să se ocupe. Cu privire la reformarea administrației va eda două ukazuri: unul cătră prim-ministrul de finanțe cu scopul destinării unei sume mai mari de bani pentru introducerea învățământului obligat în Rusia, și altul cătră ministrul de interne, pentru a lua măsurile de a acorda țăranilor drepturi civile. Asta este totul, ce țarul voește să dea poporului său.

— **Ceața din Londra.** Se teografează din Londra, că din săptămâna trecută, începând s'a lăsat asupra Londrei și în general asupra întregii Anglii o ceață atât de deasă, încât așa ceva de zeci de ani nu s'a mai pomenit. Din cauza acestei neauzite ceți a fost și comunicația căilor ferate și postei, care mai ales dela Crăciun ia dimensiuni uriașe, întreruptă. Seara teatrele toate sunt goale. Insuși în Londra a încetat începând de Mercuria trecută circulația trăsurilor și numai câte-va „omnibus“-uri pot să comunice încet și precaut dintr'o stradă în'alta; ear tramvaele electrice circulează numai pe distanțe de tot mari. Câți-va birjari au încercat de-a merge cu trăsurile la stațiunea lor, dar au fost nevoiți a se reîntoarce din cauza pericolului de ciocnire. Trenurile din provincie sosesc zilnic cu întârzieri de câte o jumătate de zi, ear cele cari plecau mai nainte din gările orașului în provincie în fiecare 10 minute, pleacă cu întârzieri colosale. Lămpile de semnal au fost toate stinse, ear pe șine au fost așezate cartușe, cari aprinzându-se când trece trenul fac zgomet și prin asta se știe locul unde se află trenul. În mai multe suburbii ale orașului nu au putut fi aprinse lămpile de gaz,

fiind-că vapoarele încărcate cu cărbuni cu destinația pentru fabrica de gaz (fiindcă vapoarele încărcate cu cărbuni cu destinația pentru fabrica de gaz) nu au putut ajunge la țintă. Neguțătorii sufer pagube enorme, ear mizeria clasei mai sărace e de nedescris. Din toate părțile se anunță o mulțime de spargerii, cari se comit sub vâlul întunericului.

— **Impăratul Wilhelm — admiral spaniol.** Se anunță din Madrid, că regele Spaniei Alfonz a numit pe împăratul Wilhelm II. al Germaniei admiral spaniol.

— **Regicizi sîrbi — la prânzul de curte.** Din Belgrad se teografează următoarele: Regele Petru I al Serbiei a dat în zilele trecute în onoarea marchizului Quiccioli din Italia un prânz de gală, la la care au fost invitați și șefii oficerilor regicizi: colonelii Popovici și Mașin. În cercurile diplomatice a produs acest fapt o impresie rea, căci la astfel de prânzuri de curte nu sunt invitați decât demnitarii dela curte și persoane mai înalte și astfel se socotește invitarea colonelilor Mașin și Popovici ca un pas pentru rehabilitarea lor la curte. În cercurile diplomatice s'a produs o mișcare, pentru a împedea influența crescândă a oficerilor regicizi.

— **Impăratul Wilhelm și familia Bülow.** Se teografează din Berlin: Ziarul „Norddeutsche allg. Zeitung“ anunță, că împăratul Wilhelm a dăruit întregii familii Bülow, precum și următorilor ei dreptul de membru al casei magnaților — pentru totdeauna. Impăratul Wilhelm l-a și înștiințat despre această hotărîre a sa pe cancelarul imperial contele Bülow.

— **Palatul justiției — în grădina „Flora“.** Jumătate din grădina „Flora“ din strada „Sche-wis“ a Sibiului, proprietate a fondului seminarial arhidieceșan, a trecut în proprietatea statului, care a cumpărat-o cu 97,000 coroane, pentru-ca să clădiască pe ia noul palat al justiției (tribunalul, judecătoria cercuală, ect.). Lucrările de clădire se vor țucepe la primăvară. Spesele sunt preliminate în sumă de 800.000 de coroane. Pe cealaltă jumătate a grădinei „Flora“ va zidi consistoriului arhidieceșan case de închiriat. („T. R.“)

— **Cea mai sfundă fântână din lume.** În apropierea orașului Capstadt (Africa de sud) s'a săpat o fântână de o adâncime enormă, adevă de 1709 metri. Până în timpul de față oamenii încă nu au putut ajunge la o asemenea adâncime.

— **Pretinsul asasin a lui Plehwe în Zürich.** Am anunțat deja în unul din numerele trecute că un individ, cu numele Sasonow, care se ține de asasinul lui Plehwe, a fost interviewat în săptămâna trecută de un corespondent al marelui ziar englez „Daily Express“. Sasonow a făcut înaintea ziaristului englez mai multe declarațiuni senzaționale din cari se poate vedea că *individul condamnat din partea judecătoriei din Petersburg nu e adevăratul Sasonow.* El a povestit corespondentului englez toată viața sa dinainte și scăparea sa miraculoasă după atentatul comis contra ministrului de interne rusesc și afară de aceasta și-a arătat și rănilile, pe cari le-a primit cu ocazia atentatului de bombă.

— **Crăciunul regelui.** Din Viena se teografează cu datul de Sâmbătă Maiestatea Sa azi dimineață a plecat la Wallsee, unde va petrece sărbătorile Crăciunului împreună cu familia arhiducelui Francisc Salvator. În 24 Dec., adevă Lună Monarchul se va întoarce earăși, la Viena.

— **Conjurațiune împotriva Țarului.** Corespondentul din Petersburg al lui „Berl. Tageblatt“ vestește ziarului său, că guvernul rus are informațiuni pozitive, că împotriva țarului se țese în

străinătate un complot întins. Guvernele respectivelor țări au fost avizate deja asupra acestei descoperiri. Se zice că conjurații ar fi pus acțiunea lor la cale din Elveția, Svedia și Anglia.

— **Căștigul lui Szemere Miklós.** Conform unei știri din Monte Carlo un boer maghiar probabil Szemere Miklós a căștigat în joc hazard 3 milioane de coroane. Szemere mai căștigase sume enorme și cu alte ocaziuni. Odată earăși în Monte Carlo, altă dată în Viena, cu care ocaziune ministrul de externe austro-ungar avea rolul de kibitz. Știm că acest căștig al alui Szemere a fost atât de senzațional, în cât cazul a ajuns și la judecătoria, care a interzis lui Szemere de a mai călca pe pământ austriac.

— **Tratamentul japonez de a vindeca rănilile.** Medicii japonezi tămăduiesc tot felul de răni cu cenușă de paie arse. Și anume ei proced așa la producerea acestui medicament. Iau paiete și le bagă într'un cuptor închis, unde aprinse ard încet. Paiete în felul acesta se prefac în praf fin de cărbuni, pe care îl strâng și îl bagă în săculețe mici. Din acest praf iau și pun pe răni la cas de lipsă. Praful acesta are proprietatea de a usca și vindeca grabnic ori-ce rană.

— **Maiestatea Sa Monarchul** va sosi la prima lui Ianuarie nou la Budapesta, unde va rămănea mai multe zile.

— **Un condamnat dispărut.** Ziarele maghiare locale aduc știrea că fostul contabil dela banca aradană comercială Konschitzky, osândit la 1 an temniță pentru defraudare comisă în companie cu Adolf Böhm, de câte-va zile a dispărut din oraș. Se crede că de frica pedepsei. Până mai zilele trecute el scria în cancelaria avocatului Dr. Keresztes.

— **Alegerea.** Dumineca viitoare se va ține în Șiria alegerea de paroch.

— **Concurs pentru palatul păcii.** Ministrul Statelor-Unite în țările de jos a trimis informațiuni departamentului de stat din Washington că guvernul neerlandez va invita pe fiecare din puterile semnatare ale Conferinței din Haga să aleagă fiecare dintre cetățenii lor câte doi arhitecți ca să ia parte la concursul pentru construirea Palatului Păcii, pentru care miliardarul Carnegie a oferit fondurile necesare.

Pe biroul parlamentului olandez s'a depus un proiect prin care se cere deschiderea unui credit de 800 mil lei cu care să se cumpere terenul necesar pentru paiat.

— **Reîntoarcerea unei comete.** O telegramă din Firenze, ne spune că astronomii au descoperit cometa trientală zisă „cometa lui Enke“.

— **Răpirea unui ginere.** În orașul Winni-negn din Pomerania se face mult haz de o răpire senzațională. E vorba de răpirea unui om în vârsta de șezzeci de ani de către proprii lui copil.

Bătrânul voia să se însoare pentru a doua oară. Pregătirile pentru nuntă se făcură în liniște, fără nici un incident, tot așa era liniște și în dimineața zilei cununiei. Când după amiază perechea nouă voia să se ducă la cununie, veni la ușă o trăsură se credea că sunt niște musafiri cari au întârziat, dar erau fii mari ai ginerelei cari voiau să vorbească tatălui lor un moment.

După o scurtă întrevorbire violentă care avu loc afară înaintea casei, ginerele și fii se urcară repede în trăsură și plecară în galop. Mireasa și mosafirii așteaptă încă întoarcerea ginerelei, dar se vede că în zadar.

— **Un Matusalem.** Unul dintre oamenii cei mai bătrâni de pe pământ este de sigur Isaac Brock, un cetățean din Mac Lennau County în Texas. El s'a născut la 1 Martie 1788 la Buncombe County din Carolina nordică, adică acum 116 ani. Mulți ani el a locuit la Bosque Falls, optsprezece mile la vest de Waco, acum el trăește la ginerele său în Salleye-Mills din Texas. Bătrânul e deci mai în vârstă de cât Statele-Unite. A participat la alegerea a 22 de prezenți și la patru războaie mari. Judecând după o rezentă a lui fotografie, el e încă foarte zdravăn.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalidat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

PARTEA LITERARĂ.

Alexandri

și

Românii din Bucovina

— Material biografic¹⁾ —

(Urmare).

V.

Dorința asta putu s'o realizeze, însă abia către sfârșitul anului 1866.

În zilele din urmă ale lui Decembrie 1866 Alexandri, „ilustrul reprezentant al literaturii noastre și al genului național“, cum îl cunoșteau Bucovinenii — s'a înfățișat în sfârșit înaintea admiratorilor săi, împlinindu-le astfel una din cele mai arzătoare dorințe.

„Indemnat de statornică, adevărat frățescă și românească ca simpatie pentru Bucovina, pe care de mult o cunoaște, ș'a îndreptat, în călătoria sa spre Paris, în adins drumul pe aici, ca să ne dea măcar în fugă încă o probă de interesul cel viu, cu care d-lui urmează și petrece necontenit, toate năzuințele și încercările patriei noastre pe calea mântuirii, a dezvoltării și a culturii naționale“, — zice entuziastul Hurmuzachi în frumoasa dare de seamă despre petrecerea poetului în Cernăuți²⁾ și continuând a-l zugrăvi în toată măreția, pe care o vede și simțea cu adevărat, el mai adaugă reflexii, atât de caracteristice pentru cei ce vor a cunoaște farmecul, ce-l răspânda Alexandri în jurul său:

„Chiar și cine nu ar fi având fericire de a cunoaște pe Alexandri îl cunoaște și iubește numele, astăzi cel mai popular între Români dela Molna, dela Milcov, dela Prut, dela Carpați, pentru că acel nume a devenit identic cu aceea ce Românul are mai scump și mai frumos, cu aceea ce împreună cu limba sa, e legătura cea mai puternică și neîntreruptă între toți filii unei mume, adică cu poezia națională“.

Intrarea în Cernăuți a poetului mirceștian a fost triumfală, cum se și cuvenea unui rege al poeziei: omagiile ce li s'au adus erau în adevăr extraordinar de mari și nu pot fi asemănați de cât eu primirea ce se face unui cuceritor, întors din luptă la poporul ce-l iese înainte stîlpăre și flori.

Membrii onorari ai „Societății“ era natural să fie sărbătorit în primul rînd în sânul acesteia.

Abia sosit, comitetul și președintele societății se și prezentă la locuința-luminoasă, ca să-l salute de bine-venire — „ce se împlini în modul cel mai demn prin mijloc unei scurte adrese, compuse în termeni cel mai frumoși de S. Andrievici“ — pe atunci consilier consistorial.

Alexandri se duse apoi în localul Societății, ca să primească și acolo onorurile. Decorații; urări de bună venire; ferestre iluminate feeric; „în față pe perete, decorat cu frumoase covoare, dintre plinte și flori se ridică portretul poetului, purtând o cunună de lauri; iar pe masă era un esemplariu frumos al poeziilor sale, acoperit de cunună de flori și de lauri“.

Remarcabil este discursul „orăciunea“ pe care l-a rostit aici profesorul Calinciuc, vice-președintele societății. Amintind meritele lui Alexandri pentru Bucovina, merite de cari toți fruntașii bucovineni erau atât de conștienți, declară că „Societatea“ se simte mult îndatorită și-l va fi pururea recunoscătoare pentru „simpatia statornică și concursul moral neîntrerupt“.

Alexandri era în elementul său. Asemenea solemnități erau atmosfera în care se simțea bine căci avea multe calități de a primi onoruri și a fascina pe cei ce i-le aduceau. De o atenție rară față de toți și de toate, impresia adâncă, ce o făcea, atinsese o culme, când pronunță discursul, pe care Hurmuzachi îl parafrazează astfel:

„Răspunsul d-sale era ca tot ce suntem deprinși a auzi dela d-lui, frumos și cordial, zis în cuvinte a căror sinceritate pătrunde la inimă și cu un aer de nobilă modestie, ce-l distinge atât de mult și vimește totdeauna pe cei ce-l ascultă“.

După ce a vorbit de rolul societății pentru „viața intelectuală“, și „unitatea spiritului

național“, face făgăduința solemnă că va conlucra și pe viitor la scopurile societății bucovinene și ale organului lor de publicitate.

Un moment plăcut pentru poet a fost un dar de flori al damelor române. „Mișcat adânc de atențiunea atât de delicată, cu care-l bucurară doamnele, rugă pe d. Sbiera a le rosti mulțumirile sale, rezervându-și de a le exprima aceasta și pe cale mai dreaptă“.

Epilogul lungii dări de seamă a lui Hurmuzachi e prea frumos, ca să nu-l reproducem:

„Se pare — zice el, vorbind de înfățișarea simpatică, lipsită de pretențiune blîndă și demnă a lui Alexandri — se pare că toți cei de față eram pătrunși de încredințarea a ne fi îndestulat pe noi înșine prin astă cordială și solemnă manifestare, dovadă prin ea, că știm a aduce omagiul nostru aceluia, care e unul din antemergătorii Românilor, că onorându-ne pe noi înși-ne prin aceasta, știm a da onoarea cuvenită aceluia care însuși este o ilustrațiune, o onoare a națiunii, că suntem recunoscători, că suntem recunoscători aceluia cari lucrează pe ori care cale cu geniul său, cu talentul, cu pilda, cu fapta sau cu cuvântul, cu energia și sîrguința spre ridicarea și mântuirea ei, că-i susținem și inspirăm pe ei înși-și, că de înalți și iluștrii ar fi, prin simpatia, prin iubirea, prin aclamarea noastră și prin încredințarea ce le dăm, că suntem pururea și cu tărie hotărâți a-i urma pe acea cale“...

Despre sinceritatea acestor ovațiuni nu trebuie să ne îndoim. Alexandri le descrie întocmai în răvașul⁴⁾ către soția sa și adaugă cu puțin umor:

„Se vede că-s mare poet, judecând după complimentele ce am primit; eu nu mă credeam așa de mare. Aice piesele mele au produs un efect extra-ordinar; toți cântă cântecele dîn „Florin și Florica“, iar mai cu seamă poezia ce am adresat Bucovinei a ajuns a fi cântecul național de aice în ciuda Nemților“.

(Va urma)

POSTA REDACȚIEI.

T. B. în K.-szöllös. Se vor publica în numărul viitor.

Convocare.

Despărțământul Orăviții al reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. din dieceza Caransebeșului își ține prima adunare generală a anului societății curent la care sunt poștiți și pe calea aceasta toți membrii despărțământului, Joi la 16 29 Decembrie 1904, în școala primară rom. din Oravița mont. la orele 8 1/2 dimineața.

Ordinea de zi.

1. O oră de instrucție model din limba maghiară (flexiunea verbelor etc.), ținută cu elevii săi de inv. Gheorghe Jianu.
2. După demiterea elevilor: discuție asupra prelegerii.
3. Rapoartele înținate.
4. Dispozițiuni potrivite cercularului comitetului central al Reuniunii.
5. Propunerii.
6. Designarea localității pentru întrunirea viitoare.

7. Restaurarea biroului despărțământului. Oravița-montană, 8/21 Decembrie 1904.

Alexandru P. Popoviciu, Gheorghe Jianu,
președinte, secretar.

Nota. Toți membrii sunt rugați a participa complet la ședință, cum și la masa comună, ce se va lua în locul casinei rom. Prețul tacămului — foarte modest — se administrează brevi manu la cassierul despărțământului.

Casina Română din Oravița își ține adunarea generală Duminecă, la 1 Ianuarie 1905 st n. d. a. la orele 2 în locul casinei.

Ordinea de zi.

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Rapoartele înținate.
3. Alegerea funcționarilor și a comitetului.
4. Stabilirea bugetului.
5. Propunerii.

Oravița-montană, 18 Decembrie 1904.

Dr. Mihail Grosșian, Gheorghe Jianu,
v.-președinte, secretar.

Felurimi.

Fudulia. Un om de meserie barbier, veni într-o zi la duhovnicul său spre a se spovedi.

— Părinte, zise barbierul, am venit să mă desleg de un păcat, știu că aveți această putere.

— De tată, răspuse duhovnicul, noi care înfățișăm pe Isus Hristos, avem puterea să deslegăm unele păcate, dar sunt altele care nu se pot erta. Să vedem cu ce ai greșit înaintea lui Dumnezeu.

— Eu, părinte, sunt fudul, fudulia se zice că ar fi un păcat mare.

— De, e păcat, se înțelege. Dar ia spune-mi fiule, ai învățat cum-va carte multă?

— Nu părinte, căci tata era tot barbier și în loc să mă dea la școală m'a ținut lângă el ca să-l învăț meseria.

— Atunci trebuie să fii bogat?

— Dar de unde; ai văzut sfinția ta vr'un barbier bogat?

— Apoi frumos nu văd să fii, zise duhovnicul, avere n'ai, învățătură nici atât: Nu ești fudul fiule, ci ești nebun.

*
O execuțiune capitală în marina engleză în

1810. În momentele de neliniște, când spectrul invaziunii franceze turbura somnul guvernatorilor, Anglia nu disprețuia de a recurge la mijloacele cele mai sumare și cele mai nepermise pentru a-și completa echipagele vaselor sale de război.

În porturi se vedeau mereu detașamente de marinari armați colindând străzile sub comanda vre-unui ofițer sau a unui simplu „modshipman“ și intrînd prin cărciumi și localuri publice, ridicînd pe oamenii beți, s'au chiar pe cărciumari și ducându-i pe bordul bastimentelor, unde erau datori a servi cu credința și supunere Angliei și regelui. Numai reglemente ferore puteau să menție disciplina în echipagiurile astfel formate. Pedepse corporale, printre care legendara „pedeapsă a nodului“ țineau un mare loc și erau aplicate cu o rigoare fără de margini, și câte odată cu o rafinare de barbarie revoltătoare.

Găsim o probă curioasă de aceste feluri de proceduri demne de sălbaticii în amintirile unui soldat de origine germană îmbrăcat ca marinar, pe la sfîrșitul primului imperiu, pe un vas al flotei din Mediterana; este vorba de o execuțiune capitală:

Un matelot de pe bordul unui bastiment al acestei escadre refuzând ordinul unui superior, după reglement trebuia condamnat la moarte.

Cum matelotul fusese și astădată vinovat cu mică abateri dela regulele militare, admiralul, pentru a da un exemplu în prezența întregii flote, decide că va da cea mai grea pedeapsă și anume: matelotul va fi executat prin lovituri de bici.

În ziua fixată pentru execuțiune, o salvă de tunuri anunță în tăcerea dimineții că momentul expiațiunii sosise; și pavilionul dreptății, de un roșu ca sângele, fu ridicat pe vasul admiral.

Condamnatul auzi pe bastimentul său citirea sentinței, și fu șters din lista echipajului după ce bastonul dreptății a fost rupt de asupra capului său.

Îl scoborî în sfîrșit în barca cea mare și îl legă solid, aproape gol, de o mare cruce de lemn,

În acest timp un semnal dăduse ordinul tuturor bastimentelor din rază să trimită fiecare câte trei bărci către barca condamnatului.

În cap cu barca călăului manevrînd cu o încetineală impozantă, ea și cum ar fi fost vorba de un cortegiu funebru, această imensă flotilă de 157 imbarcațiuni se opreau pe rînd în fața crucificatului.

La fiecare oprire crucificatul în prezența tuturor matelotilor primea câte 25 de izbituri de bici. Zgomotul tobelor și al trimbițelor acopereau strigătele sale.

Când execuțiunea fu terminată, un schelet atîrna pe crucea mînjită cu sângele vinovatului.

Când veni noaptea, această rămășiță diformă fu aruncată peste bord.

Astfel la aurora celui de al XIX secol, poporul care cel dintăiu a proclamat libertatea individuală, trata încă cu biciul pe marinarii săi.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichin.

¹⁾ Din noul volum de Scrișori, ce se va tipări în grijirea d-lui H. Chendi și a d-șoarei E. Caracalechi.

²⁾ Foata pe 1867 p. 20

³⁾ Foata, 1867 p. 13.

⁴⁾ Vezi Scrișori Vol. I, pag. 259.

INSERTIUNI și RECLAME.

**Vindecarea deplină
a boalelor secrete.**

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingașă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestor examinări poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns să vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împede ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marea de răspuns După încheierea curei, au la see scrisorii se ard rere expresă se retrimit.

Un astfel de leucitor și curățător e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sãu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele seculare femeștii. Pentru femeii e saie de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

— Atragem atențiunea onoratului public asupra inseratului Altmann Ede.

Atragem atențiunea on. p. asupra anunțului d-lui *Pollák Sándor*.

Atragem atenția on. public asupra anunțului lui *Igaz Sándor*.

444

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută kilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialitate. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

În Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vânzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiunile se pot afla la administrația ziarului nostru.

La cumpărare de 500 kgr. oferit special.

436

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

— ARAD, Piața Libertății — lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

382

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai eștin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Prima Soc. de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința deținătorilor de scrisuri funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de 1 Ianuarie 1905 și a scrisurilor funciare eșite la sorti se va face cu începere de Luni 1/14 Noembrie a. c.

416

Direcțiunea.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a avisa respectuos pe on. public că mi-am mutat prăvălia, care corespunde pe deplin recerincelor moderne, în palatul contelui Nádasdy.

Tot odată rugând spriginul onoratului public, rămân

453

Cu deosebită stimă:

Brunner Béla

Prăvălie pentru haine de modă de bărbați, obiecte de artă și de specialitate.

Arad, Piața LIBERTĂȚII, Palatul contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

— Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer —

la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vând cu incepere dela

28 Novembre

pentru preț mai mic de cât de fabrică. 439

Ocaziune rară!

Stofele se vând pentru toate prețurile acceptabile.

Ocaziunea de a cumpăra foarte ieftin

stofe de haine pentru dame.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

**Arad, piața Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie**

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume vențiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbunul de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă :

Szántó Izdor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

Aducem la binevoitosrea cunoștința a p. t. public că am cumpărat

Prăvălia lui Tămășdan

ce Calea Archiducelui Iosif Nr. 12 (Casa Fodor și Reisinger) și deci mă aflu în plăcuta poziție a face următorul ofert:

Cafea per klgr.	dela 1 fl. în sus.	
Ciaî > >	dela 2 fl. jum. în sus.	
Zahăr > >	41 cruceri.	
Lumânări de stearin per pachet 36 cruceri.		451

Apă minerală, cacao, chocoladă, cognac, rum și licher, specialitatea cea mai fină pentru prețul cel mai echitabil. De serviciu prompt și culant asigurăm on. public cumpărător.

Telefon 373.

Comande se îndeplinesc imediat.

Intreg aranjamentul boltei este de vânzare.

Localul pentru prăvălie se poate da împreună cu pivnița mare și mică cu incepere dela 1 Februarie.

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI 447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC 253

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de esre ce a întrebuintărea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul Pentru funcționarea reguleată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurupa potrivite unitare și țevi de cânepă din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

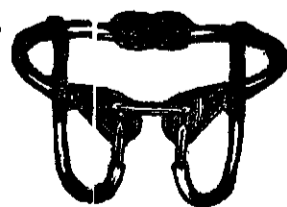
fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Kákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Prăvălie pentru mânusi și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

TIPOGRAFIA
„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orî-ce lucrare
 ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii,
 plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.

⊙ ⊙ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ⊙ ⊙

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
 înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
 iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

